

# Od badań skriningowych małego dziecka do oceny funkcjonalnej w przedszkolu, szkole i poradni -

**Dr Radosław Piotrowicz**

**Warszawa, 30.09.2024**

# Poznanie dziecka = towarzyszenie dziecku w rozwoju

„Nie ma objawu bez znaczenia.

Trzeba notować i zastanawiać się nad wszystkim,  
odrzucać – co przypadkowe,

łączyć – co pokrewne, szukać kierujących spraw.”

J. Korczak

# Ocena funkcjonalna to:

- Bieżąca, codzienna obserwacja aktywności dziecka  
Poznanie i zrozumienie mechanizmów rozwoju dziecka, powstawania trudności, zaburzeń rozwojowych.

# Ocena funkcjonalna to szukanie odpowiedzi na ważne pytania:

- Jak jest?
- Dlaczego tak właśnie jest?
- Jak to się dzieje?
- Dlaczego będzie tak, a nie inaczej?
- Co zrobić, by uzyskać pożądaný stan?

# Ocena funkcjonalna

5

- Ocena funkcjonalna podkreśla aktualny zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, możliwości dziecka, ucznia.
- Nie koncentruje się wyłącznie na brakach, symptomach trudnościach ale na poznawaniu mechanizmów i uwarunkowań zarówno psychologicznych, osobowościowych jak i środowiskowych.

# Ocena dotyczy kluczowych obszarów funkcjonowania dziecka , ucznia zgodnie z założeniami klasyfikacji ICF:

-aktywność (czy i w jakim stopniu dziecko/uczeń jest samodzielne w różnych aktywnościach życia codziennego)

-uczestnictwo (czy dziecko/uczeń aktywnie uczestniczy w życiu swojej grupy rówieśniczej, rodziny, społeczności lokalnej)

-czynniki środowiskowe (czy miejsce, w którym dziecko, uczeń żyje jest miejscem sprzyjającym jego rozwojowi; z jakich udogodnień w swoim środowisku naturalnym korzysta, z jakimi barierami musi się mierzyć na co dzień; czy żyje w środowisku, w którym jest akceptowane; czy żyje w miejscu, w którym funkcjonuje dobry system wsparcia, czy środowisko jest aktywizujące czy ograniczające itp. )

-czynniki osobowe (w jakim wieku jest dziecko, uczeń, czy jest chłopcem czy dziewczynką, co lubi, czego nie lubi, jakie ma zainteresowania, predyspozycje, motywacje , nastawienie)

# Ocena funkcjonalna- zadania

**rozpoznanie i ocena wpływu czynników kontekstowych na funkcjonowanie dziecka/ucznia w jego aktualnej sytuacji życiowej i edukacyjnej**

**ustalenie obszarów i sposobów wsparcia kierowanego do środowiska, uwzględnienie zasobów środowiska nauczania i wychowania**

**wzmocnienie udzielania wsparcia dziecku i rodzinie przez specjalistów - przede wszystkim bezpośrednio w środowisku dziecka i rodziny.**

# Jest to możliwe gdy:

Obserwujemy, monitorujemy rozwój dziecka

Znamy profil rozwojowy dziecka

Znamy zasoby dziecka –rodziny-środowiska

Działamy spójnie i konsekwentnie

Tworzymy ZESPÓŁ

# Obserwacja funkcjonalna

- podczas naturalnych, spontanicznych aktywności,
- podczas rutynowych czynności w trakcie dnia
- w zaaranżowanych sytuacjach zadaniowych,

Zwróć uwagę na:

- spontaniczną aktywność dziecka
- zabawę samodzielną
- zabawę relacyjną

# Poprawność diagnostyczna

- Surowe dane dotyczące funkcjonowania dziecka **wymagają selekcji i takiej analizy, by można było określić profil funkcjonalny , poziom wsparcia i opracować program wsparcia.**
- **Ocena funkcjonalna- forma opisowa.**
- Ocena nie jest zbiorem wszystkich informacji o dziecku. Taki nieuporządkowany zbiór może **stanowić jedynie punkt wyjścia** do postawienia diagnozy.
- **Same dane nie są diagnozą, a tylko ich INTERPRETACJA!**
- **Obszerność oceny nie stanowi o jej jakości...**
- **Początkiem każdego poznania jest obserwacja aktywności dziecka -skale obserwacyjne**

# Poznanie dziecka – monitorowanie rozwoju

CO MAMY?

CO CHCEMY  
OSIĄGNAĆ?

JAK TO ZROBIĆ?

KTO I KIEDY TO  
ZROBI?

By wiedzieć, jakie są zasoby i potrzeby dziecka

By rozpoznać trudności dziecka, problemy i bariery rozwoju

By wiedzieć co robić, jak działać, by wspomóc dziecko w rozwoju – uruchomić wsparcie

# Elementy procesu oceny funkcjonalnej

Profil  
funkcjonalny  
dziecka

Ocena  
zasobów  
rodziny

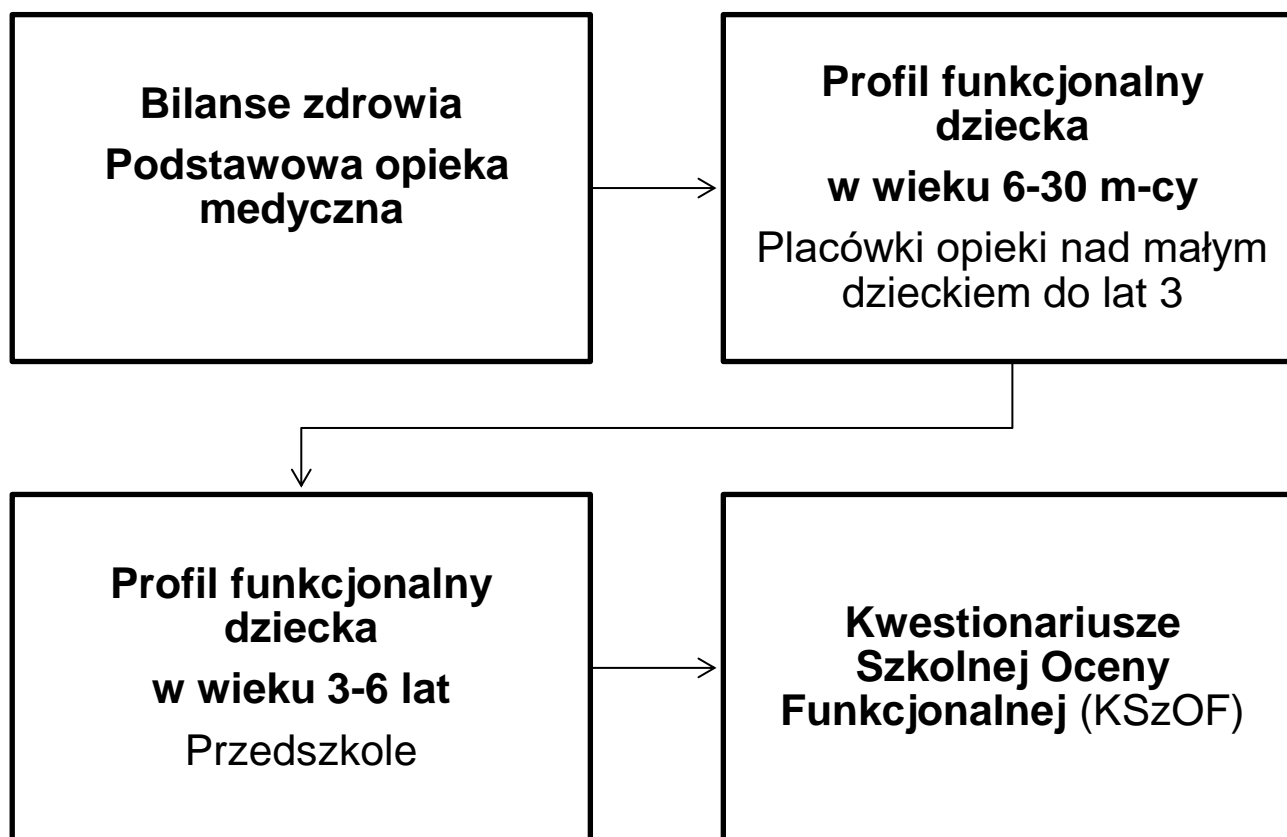
Ekomapa

Ocena funkcjonalna to ciągłe poznawanie dziecka,  
to podstawa weryfikacji podejmowanych działań

Różnica między **stanem wyjściowym**  
a **stanem po podjęciu działań**

Czy to co robimy jest skuteczne?

# Ocena funkcjonalna - w koncepcji programu systematycznego monitorowania kompetencji rozwojowych dzieci



# SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRD: 0,6 – 6;0)

Kwestionariusze obserwacji aktywności dziecka  
w okresie wczesnego dzieciństwa i średniego dzieciństwa.

## Profil funkcjonalny ICF

Dr Radosław Piotrowicz

Dr hab. Małgorzata Walkiewicz-Krutak

Dr Katarzyna Wereszka

Mgr Izabella Gellata

Dr Anna Mikler-Chwastek

Dr Karol Pawlak ( ICF)

(projekt Standardy organizacji Wczesnego Wspomagania  
rozwoju i Wsparcia rodziny Nowy Model WWR, APS, 2022  
MEN)

OBSZAR AKTYWNOŚCI: UCZENIE SIĘ I  
STOSOWANIE WIEDZY

OBSZAR AKTYWNOŚCI: ZACHOWANIA  
SPOŁECZNE WE WZAJEMNYCH  
KONTAKTACH - PRZYSTOSOWANIE  
SPOŁECZNE I EMOCJONALNE

OBSZAR AKTYWNOŚCI: POROZUMIEWANIE  
SIĘ

OBSZAR AKTYWNOŚCI: AKTYWNOŚĆ  
RUCHOWA - PORUSZANIE SIĘ

OBSZAR AKTYWNOŚCI: DBANIE O SIEBIE

### WALIDACJA NARZĘDZIA

Prof. Dr hab. Zenon Gajdzica

Dr hab. prof. UŚ Edyta Widawska

Dr hab. prof. UMCS Stanisława Byra

Dr hab. prof. KUL Ewa Domagała-Zyśk

Dr hab. prof. UAM Beata Jachimczak

Dr Radosław Piotrowicz (APS)

(projekt Model Wsparcia międzysektorowego UŚ, 2024, MEN)



Rzeczpospolita  
Polska



Ministerstwo  
Edukacji i Nauki



Minister  
Edukacji i Nauki



UNIWERSYTET ŚLĄSKI  
W KATOWICACH



UMCS

KATOLICKI  
UNIWERSYTET  
LUBELSKI  
JANA PAWŁA II

KUL



UNIWERSYTET  
IM. ADAMA MICHEWICZA  
W POZNANIU

Akademia  
Pedagogiki  
Specjalnej  
im. Marii Grzegorzewskiej



# SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRMD: 0,6 – 6;0)

Kwestionariusz  
obserwacji  
zachowania małego  
dziecka



Profil funkcjonalny

Zadaniem proponowanych narzędzi badawczych nie jest ustalenie rozpoznania klinicznego lecz ocena poziomu aktywności i uczestnictwa badanych dzieci w odniesieniu do ich wieku życia.

# SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRMD: 0,6 – 6;0)

**jest kluczowym, wstępnym etapem** dla planowania działań wspierających rozwój dziecka oraz jego rodziny.

**Jest elementem monitorowania rozwoju**

nie jest testem,  
**jest obserwacją funkcjonalną** w naturalnych, spontanicznych aktywnościach dziecka, podczas rutynowych czynności w trakcie dnia

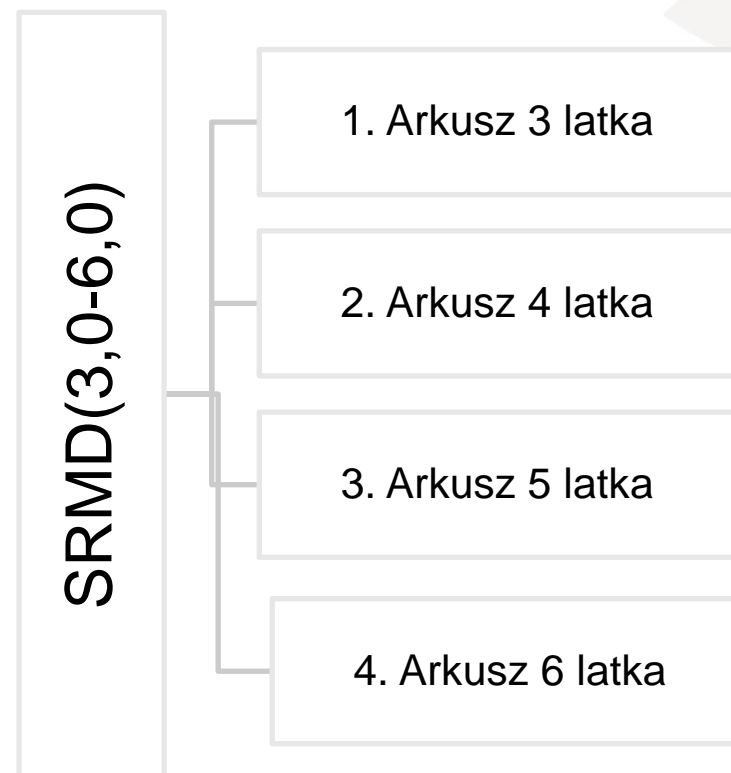
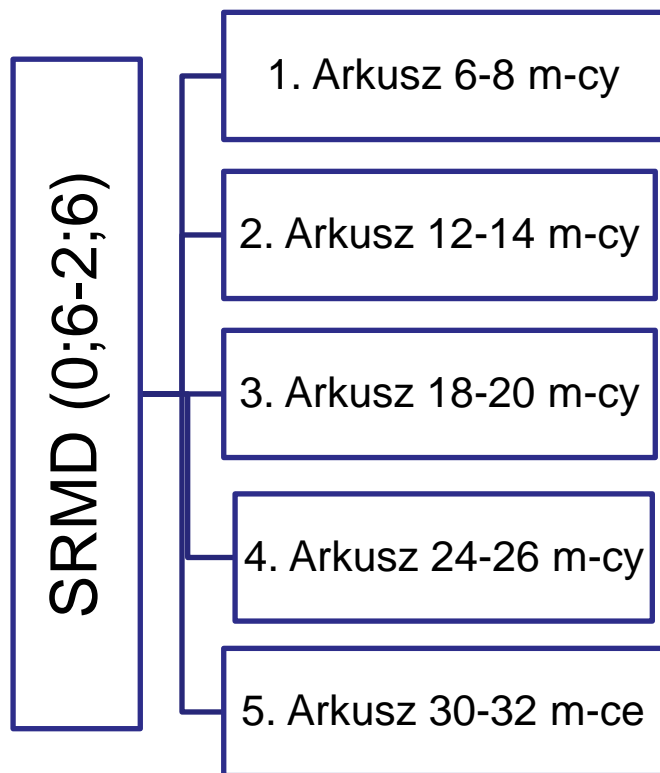
# OCENA funkcjonalna

- **Nie ma wystandardyzowanej, sztywnej procedury!**

Wskazówki do badania:

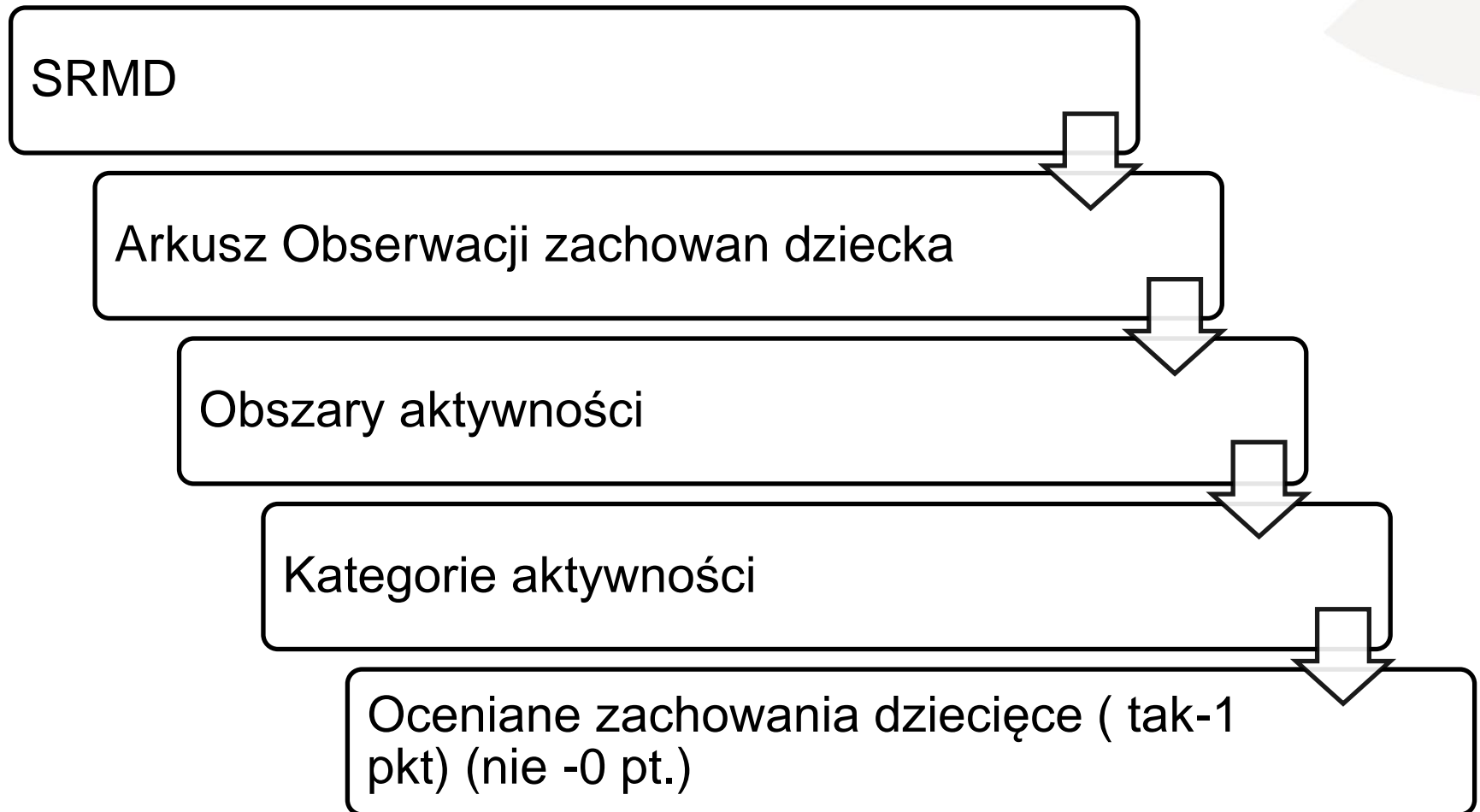
- Staramy się badać poziom umiejętności w jak **najbardziej naturalnym środowisku** (w placówce, w domu, w obecności bliskich, w trakcie zabawy)
- **Ilość i czas trwania spotkań dostosowujemy do wieku i możliwości dziecka/ucznia** – brak ograniczenia czasowego
- Możemy korzystać z całego profilu lub poszczególnych obszarów z poszczególnych poziomów (zależnie od potrzeb, wybór na podstawie wywiadu i obserwacji)
- Umiejętności warto badać **w kolejności rozwojowej** (zgodnie z układem w arkuszu)
- **Dozwolone jest powtarzanie poleceń lub ponowna prezentacja zadania oraz stosowanie podpowiedzi** (ocena czy dziecko podejmuje zadanie z pomocą czy nie)
- Poprawne reakcje powinny być **wzmacniane!** (zgodnie z rozkładem wzmocnień dla danego dziecka), podobnie jak wszelkie pożądane, celowe zachowania
- **Konserwatywność w ocenie** (dziecko posiada umiejętność wtedy, gdy ona konsekwentnie występuje, jest czytelna, bez podpowiedzi)

# SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRMD: 0,6 – 6;0) - kwestionariusze obserwacji

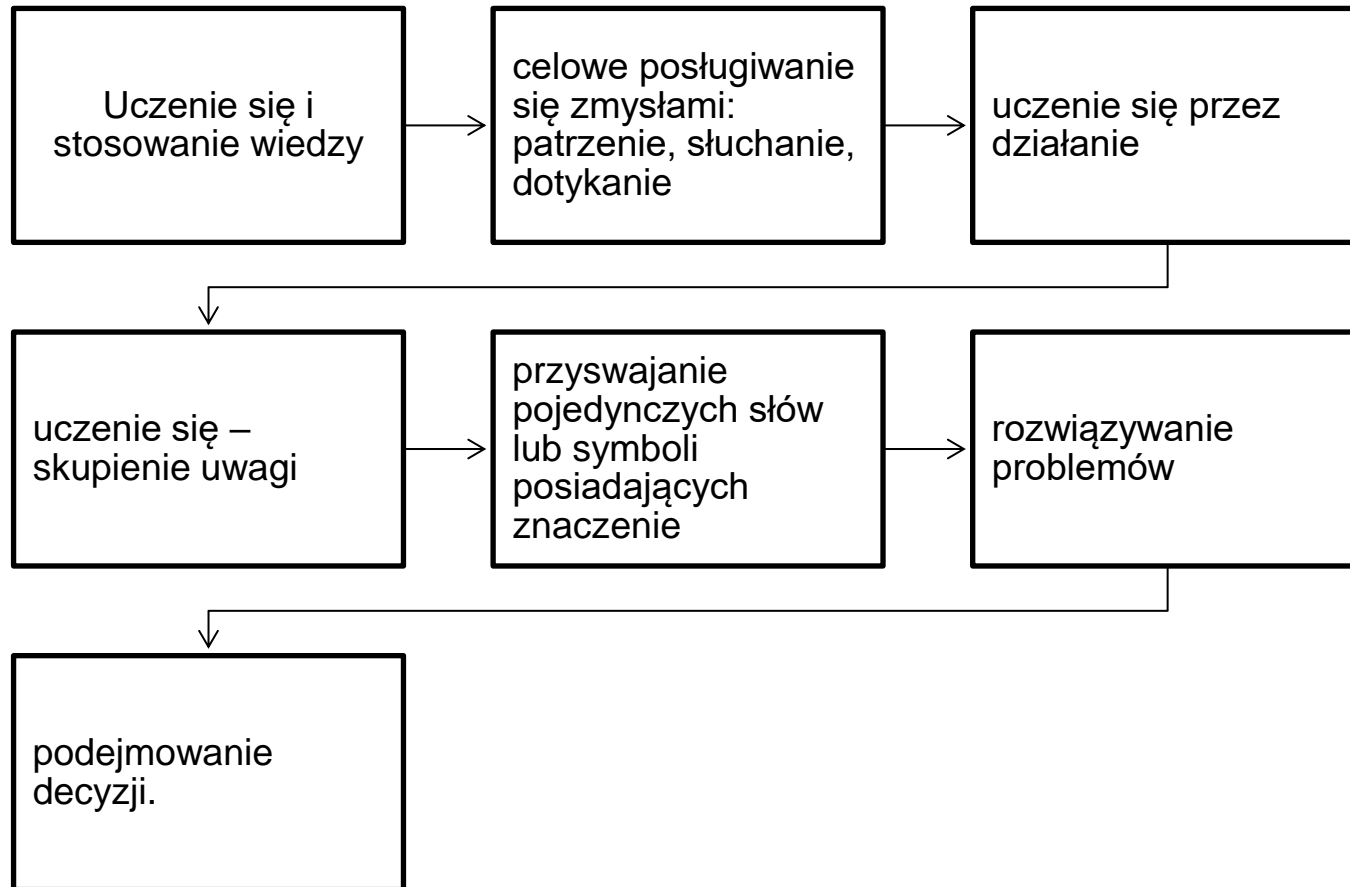


# Struktura arkusza

20



# W każdym obszarze aktywności wyodrębniono zestaw kategorii kluczowych dla rozwoju



# Arkusz zbiorczy PROFIL FUNKCJONALNY

## Arkusz zbiorczy PROFIL KOŃCOWY - podsumowanie

OBSZAR: UCZENIE SIĘ I STOSOWANIE WIEDZY								
Wskaźnik prawidłowych zachowań:	49/86	56.98 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4

OBSZAR: SYGNAŁY SPOŁECZNE WE WZAJEMNYCH KONTAKTACH - PRZYSTOSOWANIE SPOŁECZNE I EMOCJONALNE								
Wskaźnik prawidłowych zachowań:	13/18	72.22 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4

OBSZAR: POROZUMIEWANIE SIĘ								
Wskaźnik prawidłowych zachowań:	7/27	25.93 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4

OBSZAR: AKTYWNOŚĆ RUCHOWA - PORUSZANIE SIĘ								
Wskaźnik prawidłowych zachowań:	34/40	85 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4

OBSZAR: PRZENOSZENIE, PORUSZANIE I MANIPULOWANIE PRZEDMIOTAMI								
Wskaźnik prawidłowych zachowań:	15/34	44.12 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4

# Profil funkcjonalny – poziomy wsparcia dziecka

## POZIOM ZERO

monitorowanie rozwoju i profilaktyka

Prawidłowy rozwój we wszystkich obszarach kluczowych w przedziale rozwojowym – poziom „0” – **zielone światło**

## PIERWSZY POZIOM WSPARCIA:

Monitorowanie rozwoju i profilaktyka, wsparcie w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem

Zakłócenia rozwojowe w wybranym obszarze rozwojowym poziom „1” – **żółte światło**

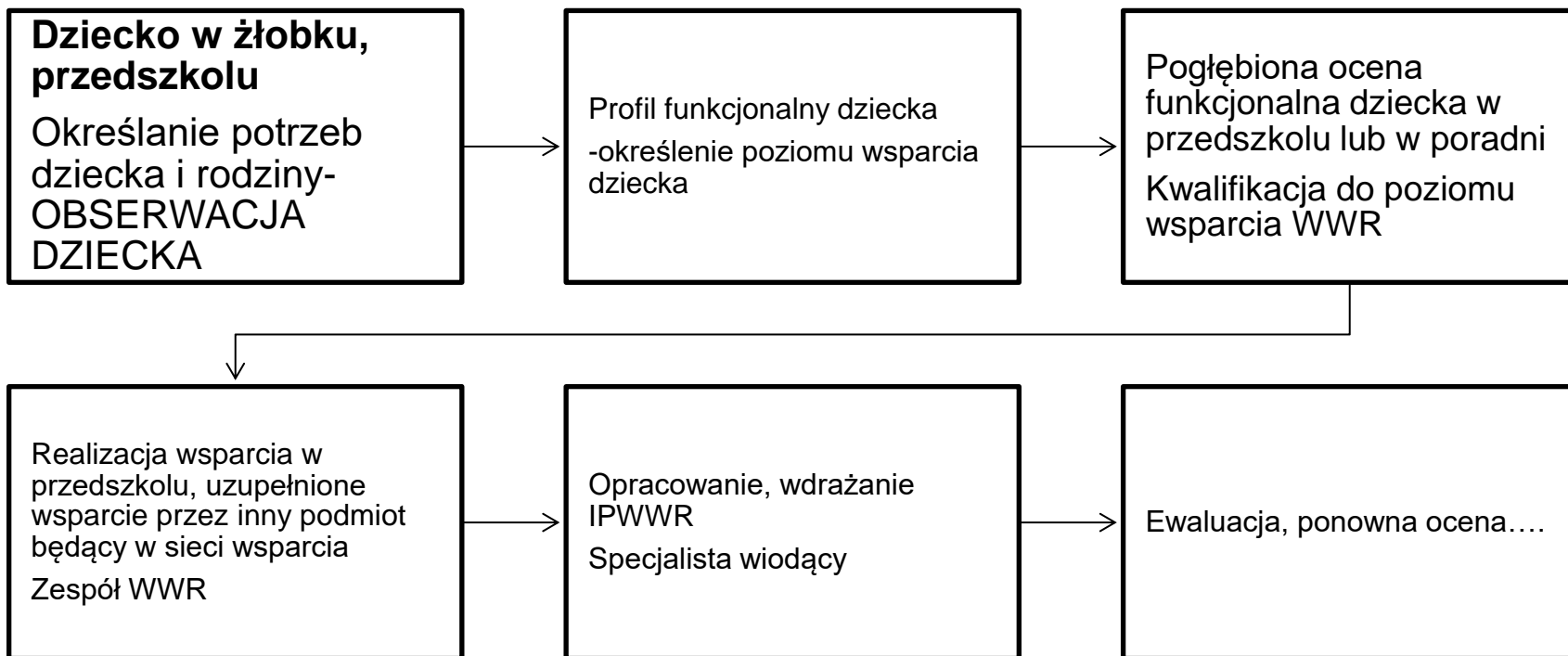
## DRUGI POZIOM WSPARCIA:

diagnostyczno-terapeutyczny, specjalistyczny

Znaczne zaburzenia umiejętności kluczowych warunkujące opóźnienie rozwoju poziom „2”, „3” - **czerwone światło**

## TRZECI POZIOM WSPARCIA:

terapeutyczny, specjalistyczny



# Kluczowe działania w ocenie funkcjonalnej

**Określ** indywidualny profil rozwojowy dziecka.

**Wyodrębnij** indywidualne mocne obszary rozwoju dziecka i jego potrzeby.

**Ustal**, w jaki sposób potrzeby dziecka oraz jego zachowania wpływają na kolejne etapy nabywania kompetencji kluczowych.

**Zaplanuj** procesu wspomagania rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym i pozarodzinnym.

**Działaj** – wspieraj dziecko, grupę w procesie włączania społecznego.

# Szkolna Ocena Funkcjonalna

- Gajdzica Z., Widawska E., Byra S., Domagała-Zyśk E., Jachimczak B., Piotrowicz R. (2024). Ocena funkcjonalna w edukacji włączającej – założenia teoretyczne i procedura stosowania Kwestionariusza Szkolnej Oceny Funkcjonalnej. Katowice–Kraków: AT Wydawnictwo.
- Gajdzica Z., Widawska E., Byra S., Domagała-Zyśk E., Jachimczak B., Piotrowicz R., Neroj E.,(2024). Ocena funkcjonalna w szkole dla każdego – założenia, pomiar, zastosowanie. Katowice–Kraków: AT Wydawnictwo.

# Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF)

- jest narzędziem służącym do określenia szkolnej oceny funkcjonalnej.
- Może być wykorzystywany przez nauczyciela (dobrze znającego osobę uczącą się) oraz rodzica.

- Kluczowym elementem procesu Szkolnej Oceny Funkcjonalnej jest określenie potrzeb i możliwości ucznia w zakresie jego uczestnictwa i aktywności.

# KWESTIONARIUSZ SZKOLNEJ OCENY FUNKCJONALNEJ (KSzOF) (Z. Gajdzica, S. Byra, E. Domagała-Zyśk, B. Jachimczak, R. Piotrowicz, E. Widawska 2024)

1. Dla klas I-III szkoły podstawowej

2. Dla klas IV-VI szkoły podstawowej

3. Dla klas VII-VIII szkoły  
podstawowej

4. Dla szkół ponadpodstawowych

# Właściwości psychometryczne

- Sprawdzone właściwości psychometryczne, wersji dla nauczyciela, jak i dla rodziców, potwierdzają ich rzetelność i trafność.
- Wyniki uzyskane za pomocą KSzOF (wynik ogólny oraz wyniki w poszczególnych obszarach funkcjonowania) mogą stanowić wstępne informacje o trudnościach doświadczanych (lub ich braku) przez osobę uczącą się w konkretnych aktywnościach/zachowaniach.
- Badania zespołów klasowych z wykorzystaniem KSzOF mogą dostarczać tzw. rezultatów przesiewowych, orientujących na zidentyfikowanie osób uczących się, których funkcjonowanie po pogłębionym rozpoznaniu, będzie wymagało wsparcia.

# Proces Szkolnej Oceny Funkcjonalnej

- Proces Szkolnej Oceny Funkcjonalnej zawsze ma charakter responsywny – jest odpowiedzią na zauważoną przez dziecko, jego rodzica lub nauczyciela trudność w zakresie codziennego pomyslnego funkcjonowania w środowisku domowym lub szkolnym.

# Szkolna Ocena Funkcjonalna

- Ocena funkcjonalna podejmowana jest zarówno w takich sytuacjach, kiedy dziecko posiada diagnozę kryterialną i wymaga wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale także wtedy, kiedy zgłaszane trudności nie są poparte diagnozą psychologiczną czy medyczną. Wystarczającym powodem rozpoczęcia oceny funkcjonalnej jest zatem zgłoszenie takiej potrzeby przez dziecko, nauczyciela lub rodzica.

- Jednocześnie należy dodać, że ocena funkcjonalna nie powinna być traktowana jako proces, w którym powinno uczestniczyć każde dziecko, ponieważ nie ma ona charakteru klasycznych badań przesiewowych w kierunku diagnozy jakiegoś problemu,
- Do tego celu służą inne narzędzia psychologiczne i pedagogiczne (np. narzędzia pozwalające wykryć wczesne objawy autyzmu, początku trudności w czytaniu i pisaniu czy inne zaburzenia).

- Posiadanie przez ucznia diagnozy kryterialnej (np. orzeczenia o niepełnosprawności) nie musi automatycznie uruchamiać procesu oceny funkcjonalnej.
- Osoba z określoną niepełnosprawnością niekoniecznie bowiem doświadcza trudności w zakresie aktywności i uczestniczenia: mając niepełnosprawność, może nie mieć trudności w zakresie udziału w zajęciach lekcyjnych, spędzania czasu wolnego czy nawiązywaniu znaczących relacji z innymi osobami.
- Ocena funkcjonalna będzie potrzebna jednak w każdej sytuacji, kiedy takie trudności zostaną zgłoszone.

# Koordinator Szkolnej Oceny Funkcjonalnej

- Dyrektor Szkoły wyznacza w placówce osobę lub osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie procesu oceny funkcjonalnej.
- W zależności od wielkości placówki i innych czynników tę rolę może pełnić pedagog specjalny, psycholog szkolny, pedagog szkolny. Może to także być - po odpowiednim przeszkoleniu - nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej pracujący z daną klasą czy wychowawca określonej klasy.
- Wyznaczenie koordynatora Szkolnej Oceny Funkcjonalnej dla danego ucznia jest niezbędne w celu sprawnego przebiegu procesu, który ma charakter dynamiczny i wymaga pracy zespołowej. Jest też potrzebne rodzicom, dla których koordynator jest ‘osobą pierwszego kontaktu’, która może objaśnić meandry procesu i wskazać rodzicom ich rolę w tym procesie (por. Otrębski i in. 2022).

- W procesie Szkolnej Oceny Funkcjonalnej wykorzystywane są zatem wszelkie informacje o uczniu, które zostały zebrane przez specjalistów szkolnych lub przekazane przez rodziców.

# Spójność danych – tranzycja

- Dokumentacja z poprzednich diagnoz i ocen, a także przebiegu i ewaluacji wsparcia edukacyjno-specjalistycznego powinna być przekazana osobie koordynującej ocenę funkcjonalną tak, aby obraz funkcjonowania ucznia był jak najbardziej pełny.
- Informacje posiadane przez koordynatora oceny funkcjonalnej dotyczyć mogą w szczególności zdiagnozowanych u dziecka zaburzeń struktur i funkcji ciała oraz zasobów osobowych posiadanych przez ucznia (np. wysokiego poziomu motywacji do nauki, dobrych kompetencji poznawczych, talentu organizacyjnego i innych).

# Arkusze Oceny Dostępności Szkoły (Gajdzica i in. 2024)

- Rekomenduje się także, aby każda szkoła dysponowała aktualnymi informacjami w zakresie poziomu dostępności szkoły i jej przygotowania do edukacji uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami.
- Arkusze Oceny Dostępności Szkoły (Gajdzica i in. 2024), w którym ocenie poddaje się dostępność szkoły w obszarze architektonicznym, dydaktycznym i społeczno-emocjonalnym.

# Etap 1. Czynności wstępne

- Proces oceny funkcjonalnej danego ucznia rozpoczyna się zawsze wtedy, kiedy zostanie zgłoszona taka potrzeba - przez ucznia, jego rodziców, nauczyciela lub innego specjalistę szkolnego. po podjęciu takiej decyzji uczestnikom procesu rozdawane są arkusze obserwacyjne - Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF), w wersji odpowiedniej dla wieku ucznia.
- Arkusze powinny być rozdane co najmniej 3 osobom (np. rodzicowi lub rodzicom dziecka, nauczycielowi edukacji wczesnoszkolnej lub nauczycielowi przedmiotu, specjaliście szkolnemu).
- Uczestnicy zapoznają się z arkuszem, a jeśli jest to potrzebne - Koordynator Szkolnej Oceny Funkcjonalnej wyjaśnia zasady prowadzenia obserwacji funkcjonalnej (por. Domagała-Zyśk 2023).
- Ustalany jest termin spotkania zespołu po zakończeniu obserwacji ucznia.

## Etap 2: Obserwacja funkcjonalna

- Obserwacja dziecka powinna trwać co najmniej 3-4 tygodnie i dotyczyć jego funkcjonowania w różnych miejscach: w domu, na lekcjach, w świetlicy szkolnej, w szatni, w czasie zajęć na świeżym powietrzu a, swobodnych zajęć pozalekcyjnych itp.
- Jeśli osoba wypełniająca arkusz nie ma możliwości zauważenia pewnych zachowań dziecka, rozmawia z osobami, które mogą takie zachowania znać, np. z rodzicami dziecka, innymi nauczycielami, pracownikami niepedagogicznymi szkoły itp.
- Obszary obserwacji funkcjonalnej **nie dotyczą wiedzy szkolnej ucznia, ale szeregu jego zachowań, aktywności, kompetencji i umiejętności**, których posiadanie jest niezbędne do pomyślnego funkcjonowania w danym wieku

# Obszary aktywności

- Uczenia się i stosowania wiedzy
- Ogólnych zadań i obowiązków
- Porozumiewania się
- Motoryki
- Samodzielności i samoobsługi
- Życia domowego
- Relacji międzyludzkich
- Pełnienia roli ucznia
- Pozaszkolnego funkcjonowania społecznego

# Instrukcja:

- Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF) jest narzędziem służącym do rozpoznania możliwości i potrzeb osób w zakresie ich aktywności i uczestniczenia w różnych sytuacjach, w których mogą znajdować się osoby w ich wieku. Oceniane aktywności mieszczą się w 9 obszarach wskazanych jako kluczowe dla aktywności i uczestnictwa w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).
- Osoba wypełniająca arkusz ocenia aktywności po uprzedniej kilkutygodniowej obserwacji funkcjonowania wskazanej osoby uczącej się.
- W kwestionariuszu należy zaznaczyć, w jakim stopniu dane zachowanie(aktywność) występuje, z wykorzystaniem następującej skali: 1(w niewielkim stopniu) 2 3 4 5 (w bardzo dużym stopniu).

# Obszar 1. Uczenie się i stosowanie wiedzy

Obszar 1. Uczenie się i stosowanie wiedzy							Kod ICF
Osoba ucząca się:		1	2	3	4	5	
1	skupia uwagę wzrokową na osobach, nowym obiekcie, sytuacji	1	2	3	4	5	d110
2	uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela/ki, kolegów/koleżanek, innych osób z otoczenia	1	2	3	4	5	d115
3	recytuje wiersze, śpiewa piosenki, powtarza opowiadania /bajki dla dzieci	1	2	3	4	5	d135
4	rozpoznaje i nazywa wszystkie litery alfabetu	1	2	3	4	5	d140
5	potrafi dzielić wyrazy na głoski, poprawnie wyróżnia i nazywa głoski na początku, w środku i na końcu wyrazu	1	2	3	4	5	d140
6	kopiuje litery, cyfry, kształty, złożone wzory figur	1	2	3	4	5	d145

# Obszar 2. Ogólne zadania i obowiązki

Obszar 2. Ogólne zadania i obowiązki							
Osoba ucząca się:		1	2	3	4	5	Kod ICF
16	doprowadza wykonanie zadania do końca	1	2	3	4	5	d210
17	wykonuje kilka zadań kolejno lub równocześnie	1	2	3	4	5	d220
18	wykonuje codzienne obowiązkowe czynności stosownie do wieku	1	2	3	4	5	d230
19	rozumie i akceptuje konieczne modyfikacje planu dnia, spowodowane bieżącymi potrzebami i wydarzeniami	1	2	3	4	5	d230
20	radzi sobie ze stresem podczas występów szkolnych, odpowiedzi, klasówki, egzaminu	1	2	3	4	5	d240
21	prosi o wsparcie inne osoby w sytuacjach trudnych	1	2	3	4	5	d240

# Obszar 3. Porozumiewanie się

Obszar 3. Porozumiewanie się							
Osoba ucząca się:		1	2	3	4	5	Kod ICF
22	rozumie i wykonuje prostą instrukcję słowną wykonania czegoś	1	2	3	4	5	d310
23	rozumie znaczenie naturalnych lub umownych gestów (np. palec na ustach jako cisza!)	1	2	3	4	5	d315
24	rozumie sens często stosowanych oznaczeń i symboli	1	2	3	4	5	d315
25	chętnie zabiera głos w obecności osób znanych, bliskich, w kontakcie z rówieśnikami	1	2	3	4	5	d330
26	opowiada o tym co się wydarzyło, dzieje, wydarzy w przyszłości	1	2	3	4	5	d350

- Sam etap obserwacji funkcjonalnej ucznia jest już dla niego wsparciem - ponieważ w tym czasie zyskuje uwagę ze strony osób dorosłych.
- Zdarza się, że już na tym etapie rodzice czy nauczyciele dziecka wypracowują adekwatne do jego sytuacji strategie wsparcia.

# Etap 3. Spotkanie Zespołu Konsultacyjnego

## **Wspólne rozumienie sytuacji ucznia**

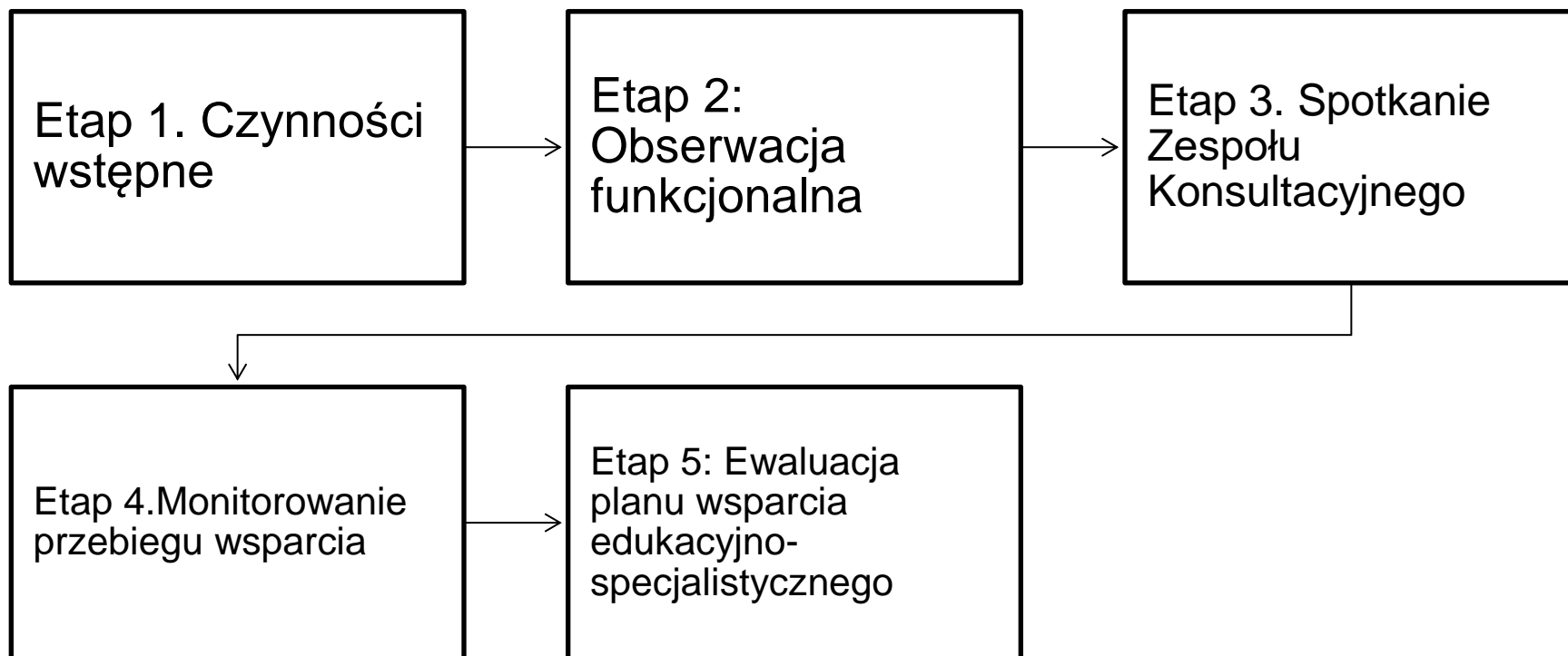
1. W jakich obszarach zaobserwowano najwięcej trudności, a w których obszarach trudności nie występują?
2. Czy i jakie są różnice w zakresie oceny występowania określonych zachowań ucznia pomiędzy różnymi obserwatorami? Z czego mogą wynikać te różnice?
3. Jakie poczyniono dodatkowe obserwacje, których nie zawarto w arkuszu KSzOF?
4. Które obszary funkcjonowania ucznia wymagają dalszej, pogłębionej oceny lub diagnoz medycznych czy psychologicznych?
5. Jeżeli ocena funkcjonalna prowadzona jest po raz drugi lub kolejny - jakie zaobserwowano różnice między wcześniejszymi - a obecnymi obserwacjami funkcjonowania ucznia?

### Etap 3. Ustalenie planu wsparcia edukacyjno-specjalistycznego

Poziom 1: Wsparcie w trakcie bieżącej pracy z uczniem

Poziom 2: Wsparcie dodatkowe

Poziom 3: Wsparcie specjalistyczne.



# Ocena funkcjonalna w pracy nauczyciela

---

Aby wiedzieć:

---

CO ROBIĆ!

---

CZEGO NIE ROBIĆ!

---

Aby nie oceniać...

---

Znajdować wspólne cele

---

Działać w porozumieniu